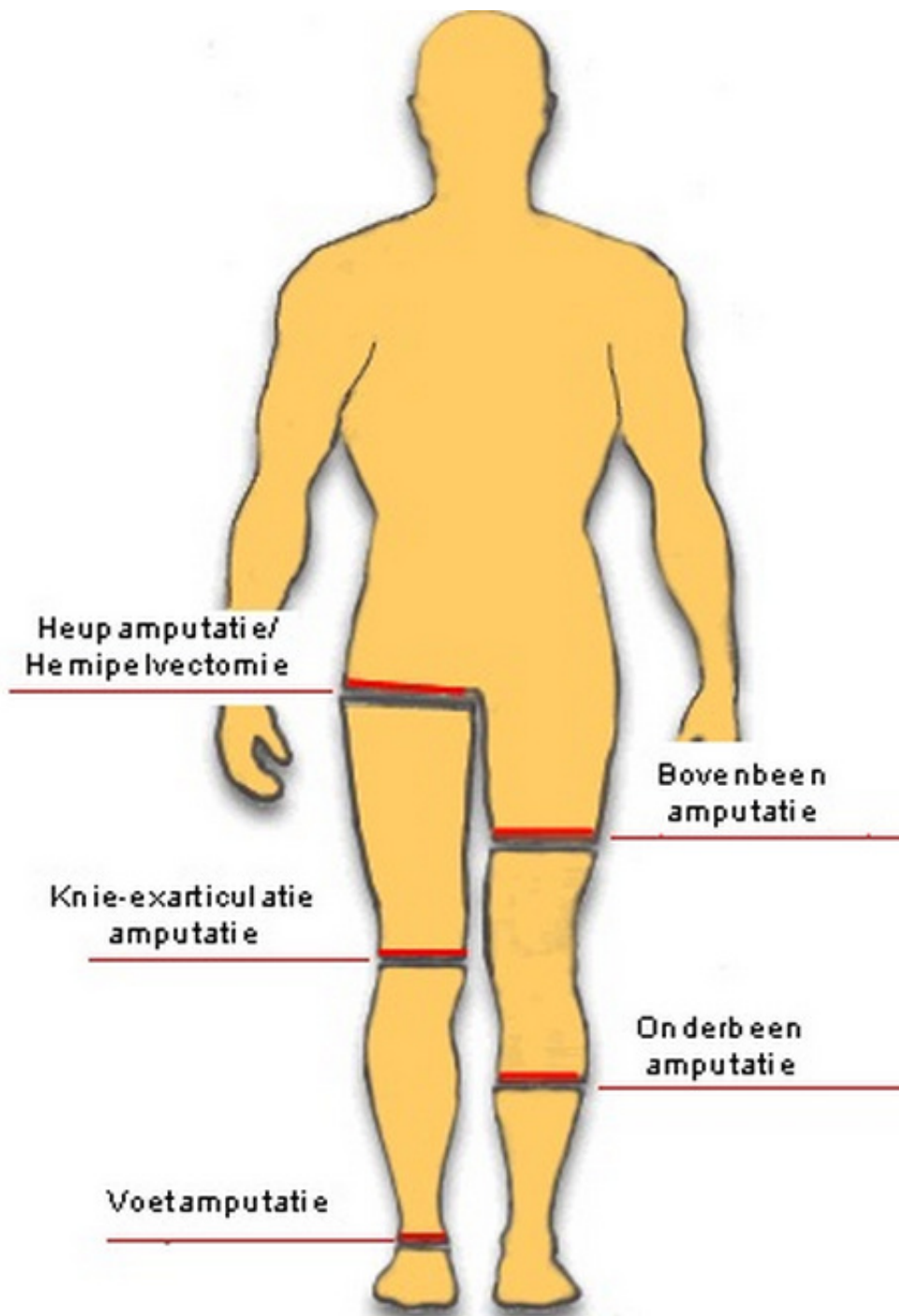

Postoperatieve zorg

Postoperatieve zorg is de zorg direct na de amputatie. We willen u graag informeren over wat er gebeurt in deze periode. U kunt misschien wat termen tegen komen die u niet direct begrijpt. Hiervoor kunt u de [begrippenlijst raadplegen](#).

Beenamputaties kunnen op zes niveaus uitgevoerd worden. De amputatie kan gaan door:

- De voet.
- Het onderbeen.
- De knie (knie-exarticulatie).
- Het bovenbeen.
- De heup (heupexarticulatie).
- Het bekken (hemipelvectomie).

De drie meest voorkomende amputatieniveaus zijn de onderbeenamputatie, de knie-exarticulatie en de bovenbeenamputatie. De basisprincipes voor de behandeling na de operatie is bij alle amputaties bijna hetzelfde.

Waaruit bestaat de direct postoperatieve zorg?

In de ziekenhuisfase is de aandacht vooral gericht op:

1. De verzorging van de operatiewond en de stomp.
2. Het beperken en verminderen van de zwelling van de stomp.
3. De behandeling van stomp-, wond- en/of fantoompijn.
4. Het “harden” van de huid ten behoeve van het dragen van een prothese.
5. Het trainen van de spieren en gewrichten.

Nu zullen deze aandachtspunten nader toegelicht worden.

1. Verzorging van de operatiewond en de stomp

Na de amputatie is op de stomp een wond zichtbaar. Deze wond is gehecht met hechtdraad of met nieten die over het algemeen twee tot drie weken moeten blijven zitten. Het hechtmateriaal wordt uiteindelijk verwijderd in opdracht van de (vaat-)chirurg of de (revalidatie-)arts.

Een aantal factoren kunnen de wondgenezing negatief beïnvloeden:

- Infectie van de stomp.
- Doorbloedingsstoornissen.
- Ontregelde diabetes mellitus.
- Slechte voedingstoestand (verminderde inname van eiwitten en calorieën).
- Spanningen of stress.
- Roken.

Uiteraard streven we ernaar om deze factoren zo goed mogelijk te behandelen of te voorkomen. Hier wordt al voor de operatie aandacht aan besteed. Er zijn nog een aantal aandachtspunten voor de stompverzorging. Zo is het belangrijk om het litteken soepel te houden. Ook moeten drukplekken voorkomen worden. Dit kan door het gebruik van compressiemiddelen en door de stomp steeds meer te belasten. Tevens is het belangrijk om overmatige transpiratie te verminderen, door de stomp in het begin regelmatig te wassen met koud water en pH-neutrale zeep. Ook is het belangrijk dat u de stomp regelmatig aan de droge lucht bloot stelt.

2. Beperken en verminderen van de zwelling van de stomp

De gevolgen van een operatie zijn te vergelijken met de lichamelijke reacties na een letsel. Eén van die reacties is een zwelling in het operatiegebied. Die zwelling kan een vertragende factor zijn voor de wondgenezing. Ook is de zwelling in de stomp nadelig voor het aanmeten van een goed passende prothese. Er zijn een aantal middelen die kunnen helpen de zwelling in de stomp te verminderen. U kunt gebruik maken van zwachtels, elastische compressiekousen, liners of (semi-)gipskokers. Als de wond het toelaat, krijgt u in de beginfase een compressiekous voor de nacht voorgeschreven. Ook het zo snel mogelijk weer actief zijn, heeft een positief effect op de afname van de zwelling. Dit doet u bijvoorbeeld door oefeningen.

3. Stomp -, wond-, en/of fantoompijn

De arts beoordeelt bij pijnklachten eerst wat de oorzaak van de pijn is. Aan de hand daarvan wordt de pijn behandeld. Meestal is dat met medicatie, zoals ontstekingsremmers of pijnmedicatie. Soms kan een injectie in de stomp nodig zijn. Andere vormen van pijnbehandeling zijn koude pakkingen, elektrotherapie en spiegeltherapie.

4. Harden van de huid als voorbereiding op het dragen van een prothese

De huid van de stomp moet bestand zijn tegen de krachten van de prothesekoker. Oefeningen ter voorbereiding op het dragen van de prothesekoker noemen we stompharding. Dit kan op een aantal manieren. U kunt met een ruwe handdoek over de huid wrijven, mits de huid geen wondjes vertoont. Het toepassen van wisselbaden is ook een manier. Bij deze methode dompelt u afwisselend uw stomp in een emmer met warm en koud water. U eindigt met een dompeling in koud water. U kunt dit principe ook onder de douche toepassen. Tevens is massage van de stomp een mogelijkheid om de huid te verharden.

5. Oefenen van de spieren en de gewrichten

Het is van belang dat u in het ziekenhuis zo snel mogelijk begint met actieve oefentherapie. Daarmee kunt u al beginnen wanneer u nog in bed moet blijven of als u in de rolstoel zit. U krijgt oefeningen voor de beide benen, de romp en de armen. De oefeningen zijn gericht op het verbeteren van de spierkracht, de lenigheid en de coördinatie en het verminderen van de zwelling. Door het actief oefenen, verkleint u de kans op een trombose. Als u kunt staan, kunt u de oefeningen uitbreiden met balans- en loopoefeningen. Ook leert u hoe u zich zo gemakkelijk en veilig mogelijk kunt verplaatsen van bed naar de (rol-)stoel en van de rolstoel naar bijvoorbeeld het toilet. Meestal gebruikt u daarbij een hulpmiddel, bijvoorbeeld een looprekje, een rollator of krukken. De keuze van het hulpmiddel hangt af van uw vaardigheden. Als de stomphuid en de stompwond het toelaten kunt u gaan oefenen met een tijdelijke prothese. In sommige situaties wordt er direct na de amputatie een "gipsstelt" aangelegd. De keuze daarvan is afhankelijk van het beleid dat de chirurg bepaalt.

Als uw gezondheid het toelaat, gaat u na uw verblijf in het ziekenhuis naar Vogellanden. Daar wordt de oefentherapie verder uitgebreid. U leert ook traplopen en zo nodig krijgt u valtraining. Verder leert u zo zelfstandig mogelijk functioneren zonder prothese en krijgt u begeleiding op het gebied van sociaal-maatschappelijke re-integratie. Daarmee bedoelen we het hervatten van werk, hobby's, et cetera. Verder leert u zo zelfstandig mogelijk functioneren zonder prothese en krijgt u begeleiding voor het hervatten van werk, hobby's of andere activiteiten. Hierover vindt u meer informatie in de folder 'Dagbesteding en werk'.

De rol van de revalidatiearts

De revalidatiearts is eindverantwoordelijk voor het revalidatieproces. Hij of zij coördineert de medische begeleiding tussen de specialisten in het ziekenhuis, de paramedici en de instrumentenmakerij.

Contact

Heeft u na het lezen van deze informatie nog vragen of wilt u meer weten? Neem dan contact op met Vogellanden, via (038) 498 13 15 of info@vogellanden.nl.

Heeft u binnenkort een afspraak? Dan vindt u de tijd en plaats waar u wordt verwacht in uw afspraakbevestiging. Bent u verhinderd? Neem dan zo snel mogelijk telefonisch contact met ons op om een nieuwe afspraak te maken.

